

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم
بسم الله الرحمن الرحيم
وصلّى الله على سيّدنا ونبينا أبي القاسم محمّد
وعلى آله الطّيبين الطّاهرين و اللعنة على أعدائهم أجمعين

به نظر می‌رسید که بحث جلسات گذشته راجع به کیفیت فراغت نفس و آمادگی درقبال پذیرفتن حقایق تا حدودی برای رفقا و دوستان روشن شد، و در نهایت صحبت به اینجا رسید که نفس انسان به واسطه‌ی نقاط ضعفی که به جهت تعلق به دنیا و آمدن در این دنیا پیدا کرده است، درقبال حوادث و رخدادهایی که با آن نقاط در ارتباط است واکنش نشان می‌دهد و انسان باید متوجه باشد و گوش به زنگ باشد تا اینکه نسبت به آن موارد حواسش جمع باشد، و چنانچه نفس ... و انسان هم خودش این را می‌تواند بفهمد، این خیلی نیازی به رمل و اسطرلاب ندارد! و نسبت به آن موارد تا حدود امکان، چون «**لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا** البقرة، ۲۸۶»، ما به میزان بصیرت و سعه‌ی وجودی خود تکلیف داریم، اضافه بر آن نداریم،

بله بسیاری از نقایص و نقاط ضعف در درون نفس ما موجود است که ما نسبت به آن‌ها اطلاع نداریم، صدسال هم فکر کنیم نمی‌فهمیم، این قضیه در ارتباط با افراد بصیر و خبیر و اولیاء خدا و استاد راه برای انسان منکشف می‌شود و بدون دسترسی به یک همچنین فردی ولو شخص علمای دهر باشد یک میلیون سال هم در خود تفحص کند به این مسائل نمی‌رسد، فقط و فقط در ارتباط با فرد خبیر و کسی که اشراف بر نفس دارد و تمام خصوصیات انسان مانند این دست در جلوی چشم او حاضر است، این فرد می‌تواند آن نکات را بیرون بکشد و انگشت روی آن مسائل و ظرائف مخاطره‌انگیز نفس

قرار بدهد و درمان را از همان نقطه‌ی قابل درمان شروع کند،

بله انسان به واسطه‌ی تفکر و تأمل و بررسی حالات و اطوار خودش در حوادث مختلفه و جریانات مختلفه و مجالس مختلف، و مقایسه کردن بین خودش و بین دیگران و دیگران را به جای خود گذاشتن و خود را به جای دیگران قرار دادن می‌تواند تا حدودی نسبت به آنچه که باید به آن‌ها توجه کند، می‌تواند برسد. البته تمام این‌ها در صورتی است که انسان قصدش خالص و صادق باشد و در دل خود آن خلوص را محافظت کند و در غیر این صورت نه، اگر بخواهد بر خودش هم مطلب را ببندد و همین که می‌خواهد به نتیجه برسد یک مرتبه پا را به پله‌ی دیگر بگذارد و از این مرتبه عبور کند، خدا هم چنان سرش کلاه می‌گذارد که کسی هم خبر ندارد، «و مَكْرُوا وَ مَكَرَ اللَّهُ وَ اللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ آل عمران، ۵۴»، وقتی که ما بخواهیم سر خدا مکر بگذاریم خدا هم می‌گوید ما دست بالا را داریم، هر چه بخواهید با ما سر و کله بزنید همچنین در کاسه‌ات می‌گذاریم که تا یک میلیون سال نفهمید از کجا خوردید، می‌روید همان‌جایی که عرب نی می‌اندازد.

یک وقتی با مرحوم آقارضوان الله علیه ظاهرأ همین سال آخر حیاتشان بود، یکی دو سال مانده

بود که من

در قم آمده بودم و ایشان در مشهد بودند، روزها می‌رفتیم صبح بیرون، طرف‌های بیرون مشهد، که به ایشان اطباء گفته بودند که ایشان باید نیم ساعت سه ربع راه برود و پیاده روی کنند، می‌رفتیم آنجا قدم می‌زدیم و دوباره برمی‌گشتیم، در طول این فرصت من این موقع را مغتنم می‌شمردم و خلاصه با ایشان راجع به بعضی از مسائل بحث می‌کردیم، یک روز از یک مطلبی سؤال کردم که نمی‌گویم آن سؤال را، پاسخ ایشان این بود، گفتند فلانی هیچ راهی برای ما جز اینکه بین خود و بین خدا صادق باشیم وجود ندارد، بین ما، همه‌ی افراد، در هر لباسی که هستند در هر سمتی که هستند در هر موقعیتی که هستند، چه موقعیت‌های شخصی و چه موقعیت‌های اجتماعی، البته بحث من روی مسائل اجتماعی بود، هیچ راهی وجود ندارد که ما بین خود و بین خدا صادق باشیم و همین صداقت را هم با مردم تعامل کنیم، با مردم هم صادق باشیم، با همه صادق باشیم با مسلمان صادق باشیم، ببینید دیدگاه یک ولی الهی و یک عالم بالله و بامر الله چه دیدگاهی است؟ می‌گوید باید با مردم صادق بود با مؤمن صادق بود، با مسلمان باید صادق بود با شیعه صادق بود و با سنی صادق بود، با خانواده صادق بود، با شریک و همسایه صادق بود، با مردم عادی و کوچه خیابانی انسان باید صادق باشد و غلّ و غش نداشته باشد و نباید فرق بگذارد بین رفیقش و بین فردی و بگوید حالا فردی را در خیابان دیدم و فردا نمی‌بینم و هرچه می‌خواهد بگوید، ولی این رفیق را هر روز می‌بیند مجبور است، نه! همه‌ی این‌ها باطل است، مؤمن در پیشگاه الهی باید مراسم مرام صدق باشد، همان‌طور که با عیال و زن و بچه‌اش صادق است، اگر باشد، همین‌طور باید با سایر افراد و غریبه هم صادق باشد، با کافر فرمودند باید صادق بود با منافق باید صادق بود، او منافق است تو چرا دروغ می‌گویی؟ تو چرا در ارتباط کذب به خرج می‌دهی؟ با تمام افراد، انسان باید صادقانه برخورد کند.

بعد ایشان این را فرمودند: ما می‌آییم صدق را کنار می‌گذاریم و می‌خواهیم با همان ترفندها و با همان نحوه عمل کردی که افرادخلاف کفّار فرض کنیم عمل می‌کنند ما به همان کیفیت با آنها عمل کنیم، غافل از اینکه آنها بالادست را دارند، چرا؟ فرمودند: چون شیطان بالادست را دارد، راه‌های حیل‌های شیطان بالاتر است، اگر ما می‌خواهیم از یک راه وارد بشویم و دور بزنییم و به یک نحو دیگری غلبه کنیم بر افراد و خواست‌های خود را به منصفی ظهور برسانیم، آنها بالادست دارند و از یک راه دیگر وارد می‌شوند و می‌زنند زمین که دیگر نمی‌شود بلند شد، باید انسان صادق باشد، همه باید بدانند که شیعه‌ی امیرالمؤمنین یک فرد صادق است، نه اینکه در مراسم کلک هست، این را مردم می‌فهمند هم شیعیان می‌فهمند، هم اهل تسنن می‌فهمند هم کفّار می‌فهمند، گاه نخوردند! می‌فهمند که چطور این

ادّعایی که الآن مطرح است چقدر با واقعیتش تطبیق می‌کند؟ این را همه‌ی دنیا می‌فهمند، همه می‌فهمند که من الآن که دارم صحبت می‌کنم چقدر واقع و چقدر واقع نیست، براین اساس با من مقابله و برخورد و ارتباط ایجاد می‌کنند، توجّه کردید، این شیعه، شیعه‌ی امیرالمؤمنین است،

شیعه‌ی امیرالمؤمنین آن کسی است که وقتی احوالات حضرت را و شیعیانش را، دور و بری‌هایش را، برای معاویه وقتی تعریف می‌کنند شروع می‌کند به گریه کردن و می‌گوید که واللّه علی بن ابی‌طالب همین‌طور بود و اطرافیان و دوستان آن‌ها هم همین‌طور هستند، وقتی که حجر بن عدی می‌آید پیش معاویه، چون معاویه حجر بن عدی را به شهادت رساند، الآن قبر حجر بن عدی در حدود بیست یا سی کیلومتری دمشق است، آنجا به اتفاق هفت نفر یا هشت نفر حجر بن عدی را به شهادت رساند، وقتی که رفت بیرون، رومی‌کند به افراد دیگر می‌گوید که قسم به خدا صالح‌تر و صادق‌تر و پاکیزه‌تر از این افراد من ندیدم، ولی حکومت این افراد را نمی‌تواند تحمل کند، چند نفر را می‌فرستد و در بیرون، آن‌ها را به شهادت می‌رسانند، خود این هم می‌فهمد، خود این هم اقرار می‌کند.

معاویه از همه‌ی افراد بهتر می‌فهمد که امیرالمؤمنین وقتی که آن نهر صفین را از دست دشمنان گرفت می‌توانست همان کاری را که معاویه کرد انجام بدهد، این را دیگر هر بچه‌ای هم می‌فهمد و نیاز به تأمل ندارد، تا این نهر به دست لشکریان امیرالمؤمنین می‌افتد می‌گویند آن‌ها با ما این کار را کردند و ما هم با آن‌ها همین کار را انجام بدهیم، امیرالمؤمنین می‌فرماید شما اصحاب من هستید، هنوز سرور خودتان را نشناختید؟ (این حرف من است)، هنوز من را نشناختید؟ ما اینجا برای چه آمدیم؟ ما این همه راه را از کوفه (این‌ها را من می‌گویم، زبان حال همین است) آمدیم تا شام برای چه آمدیم؟ برای اینکه حکومت کنیم؟ اگر قرار بر حکومت باشد خود حضرت در نهج‌البلاغه می‌فرماید معاویه از من زیرک‌تر نیست، لکن او مکر می‌کند، غدر می‌کند، اگر قرار باشد آن وقت می‌دانید که من بر او غلبه می‌کنم یا او بر من؟ کدام یک از ما در مسائل سیاسی واردتر هستیم؟ کدام یک از ما برای رسیدن به هدف می‌توانیم شیطنت را بهتر و بیشتر اجرا کنیم؟ حضرت می‌فرماید من از کوفه تا اینجا آمدم به خاطر اینکه کلک بزنم؟ سر جایم نشسته بودم و یک‌جور دیگر معاویه را شکست می‌دادم، به حرف مغیره بن شعبه گوش می‌دادم که گفت یا علی چند سال صبر کن، وقتی که حکومت مستقر شد آن موقع می‌توانی معاویه را برداری، مغیره بن شعبه از سیاسیون بود، می‌فهمید، حق را می‌فهمید، باطل را می‌فهمید و درک می‌کرد، آمد امیرالمؤمنین را نصیحت کرد، حضرت فرمودند: نمی‌توانم یک روز ببینم چنین فردی بر امت اسلام حکومت می‌کند، این را می‌گویند صداقت امیرالمؤمنین، این را می‌گویند خلوص امیرالمؤمنین،

این صداقت و این خلوص در صفین ببینید چه می‌کند؟ وقتی که نهر را از معاویه می‌گیرند به امیرالمؤمنین می‌گویند حالا وقتش است که ما تلافی کنیم و لشکر معاویه را به ستوه آوریم، دست‌بسته همه تسلیم هستند، اگر این کار را امیرالمؤمنین می‌کرد آیا جنگ صفینی اتفاق می‌افتاد یا نه؟ دیگر اتفاق

نمی‌افتاد و تمام شد، وقتی که از تشنگی بمیرد، طرف، می‌گوید تسلیم و دستش را بالا می‌برد، برای چه می‌خواهد حکومت کند؟ برای اینکه بمیرد یا زنده بماند؟ وقتی که اسب‌ها از تشنگی همه هلاک شوند، مسأله تمام است و حضرت می‌فرماید برو پی کارت و می‌روند شام و بر تخت سلطنت و مسأله تمام می‌شود، آیا این همه نفوس

(دقت کنید) به قتل یا به شهادت در لشکر صفین و در لشکر امیرالمؤمنین می رسیدند یا نه؟ دیگر کسی نمی مرد، آیا سلطنت به امیرالمؤمنین منتقل می شد یا نه؟ خیلی راحت منتقل می شد و تمام بود قضیه، یا به یک جنگ مختصر مسأله تمام می شد، این مسائل بعد از امیر المؤمنین برای امام حسن و بعد هم امام حسین اتفاق می افتاد یا نه؟ هیچ کدام اتفاق نمی افتاد، همه ی این ها را امیرالمؤمنین می داند یا نه؟ مثل این چراغ که ما می بینیم او هم می بیند، آمد و فرمود نخیر، صداقت و خلوص مسأله ای است که در جان من با من عجین شده است خمیر شده است، مرکب شده است، آلیاژ وجود مرا صدق تشکیل داده است، چطور می توانم در اینجا بر خلاف آن آلیاژم عمل کنم؟

من آدمم به نبرد و جنگ با معاویه به خاطر صدقم و الا به حرف مغیره بن شعبه گوش می دادم و در مدینه نشسته بودم، من آدمم به جنگ با معاویه برای اینکه صدق را در دنیا حاکم کنم نه برای اینکه خودم را به حکومت برسانم و سلطنت کنم، این ها حرف های آسانی است که همه می زنند، و همه می زنیم، همه مان از این حرف ها می زنیم و ردخور هم ندارد، ولی فرورفتن توی این حرف ها و دقت کردن در جزئیات و خصوصیات رفتار اولیای الهی برای انسان تعیین کننده است، انسان برود در مغز این قضایا و بعد با به دست آوردن دُرر و گوهرهای شاهوار از این غواصی، زندگی خودش را قرار بدهد، این هنر است، تمام این ها را امیرالمؤمنین می دانستند، تمام این ها را که چه قضایایی اتفاق می افتد، امیرالمؤمنین می گوید من با صدق آدمم، اینجا خلاف صدق است ولو معاویه باشد، معاویه باشد که باشد، خلاف می کند که بکند، کار خلاف انجام می دهد به من ارتباطی ندارد خودش می داند و خدای خودش، من نباید خود را متحوّل کنم، من نباید آن طهارت و صفای قلب را تبدیل به قذارت و نجاست کنم، من نباید درون خودم را مانند درون او کنم، من نباید از آن ممشی و صراط و طریقی که برای من خدای متعال تقدیر و تقریر کرده، از آنجا به این طرف بروم، او هر کاری می خواهد بکند، خودش می داند با پرونده ی خودش و خدای خودش، به من چه ربطی دارد؟ من علی بن ابیطالب هستم و او معاویه بن ابی سفیان است، من را در قبر او نمی گذارند و او را در قبر من نمی گذارند، چرا من بیایم با اطوار و اعمال دیگران، خودم را از آن جایگاه تغییر بدهم؟ چرا من باید این کار را بکنم؟ این را برای او قرار بدهم، او برود هر کاری که دلش می خواهد بکند، این وسط چرا من ضرر کنم؟ توجه می کنید رفقا چه می خواهم عرض کنم، این مسأله، مسأله ی مهم است،

لذا حضرت می فرماید نه! در همین جا، دقیقاً آمد در اینجا، هجده ماه جنگ صفین طول کشید و این ها همه اتفاق نمی افتاد و به وجود نمی آمد، تمام می شد و حضرت تمام بساط معاویه را در همان

یکی دو ساعت برمی‌چیدند و می‌رفتند شام را فتح می‌کردند و بعد هم خداحافظ و بعد هم حکومت اسلامی ایجاد می‌کردند، امیرالمؤمنین چکار می‌کرد؟ می‌آمد مثل معاویه شرب خمر و این‌ها را راه می‌انداخت؟ ها؟ چه کار می‌کرد؟ آن نمازی که در کوفه خواند می‌آمد آن را در شام می‌خواند، در همان مسجد اموی، آن نماز جمعه‌ای که آنجا

می خواند اینجا می خواند و آن منبری که آنجا می رفت می آمد اینجا می رفت و امیرالمؤمنین که نمی آمد در خیابان شرب خمر راه بیندازد، یا فرض کنید که رقص بازی و قمار و موسیقی و از این چیزها راه بیندازد، نه! می آمد آنچه را که برای او حکم عدل الهی و اسلام بود می آمد آن را برای مردم شام تثبیت می کرد، مگر کار بدی است و چه چیزی بالاتر از این؟ در مخیله‌ی امیرالمؤمنین چه می گذشت؟ آیا فساد در مخیله‌ی او بود یا اصلاح بود؟ کدام یک از دو؟ ها؟ اصلاح بود دیگر طبعاً، آیا ارزش این را نداشت که حضرت اینجا یک مقدار کوتاه بیاید و بعد به این مطالب برسد؟

ما می گوئیم بله، حالا اینجا یک چیز بگو و دروغی سر هم بکن مسائل مهمتر در پیش است و حکومت اسلامی در همه‌ی بلاد اسلامی مطرح است، حکومت عدل مطرح است، امیرالمؤمنین هم که عدل عمل می کرد و خلاف و ظلم که نمی کرد، همان سنت رسول الله را می آمد در کوفه و عراق و شام و یمن و عربستان و این طرف و آن طرف و حالا فتوحاتی که بعد می شد را انجام می داد و مسیر تاریخ به نحوه‌ی دیگری می رفت و تاریخ به طریق دیگری ورق می خورد و در این مسأله شکی نیست، ما اگر باشیم و دیدگاه ما اگر باشد همین دیدگاهی که ما داریم می گوئیم خب این ترجیح دارد و حالا یک دروغی هم که بگوید اشکالی ندارد، این همه گفته‌اند دروغ مصلحت آمیز این هم رویش، پس دروغ مصلحت آمیز چیه؟ دیگر الان که الحمد لله مردم در معاملاتشان همه چیز وارد کرده‌اند، آقا اگر نگوییم که زندگیمان نمی گذرد، دیگر قسم به خدا و پیغمبر و همه چیز و دیگر این لقمه‌ها چطور از این گلوها پایین می رود؟ حالا راجع به چنین مسأله به این مهمی و به این حیاتی که مسأله‌ی مرگ و زندگی یک امت اسلام است، بابا یک چیز و یک قضیه‌ای تمامش کنیم دیگر، همه‌ی افراد اگر ما در آنجا بودیم همه‌ی ما می گفتیم باید این کار را می کرد، خب قضاوت‌های ما پیدا است دیگر نسبت به مسائل، لولا اینکه امیرالمؤمنین را بگذاریم جلوی خودمان، لولای این قضیه، افکار در این محدوده دور می زند و در این محورها افکار دور می زند، ولی ما یک امیرالمؤمنین داریم که چیز دیگری به ما نشان می دهد،

می گوید تمام این‌ها ارزش یک عمل خلاف را ندارد، ایجاد حکومت اسلامی در شام، ارزش یک دروغ گفتن را ندارد، دقت کردید رفقا که چقدر مسأله بالاست، ایجاد حکومت اسلامی در شام و اقامه‌ی عدل الهی ارزش یک دروغ گفتن را ندارد، برقراری عدل در میان مسلمین و جلوی فساد را گرفتن و دفع ظلم کردن و ایجاد امنیت اجتماعی و عدالت شخصی و اجتماعی کردن و مردم را به سوی خدا بردن و شهادتین بر بالای مأذنه‌ها گفتن، ارزش یک عمل خلاف بستن نهر را ندارد بر روی معاویه و افراد معاویه، که این‌ها همه منافق هستند، مسلمان نبودند، افراد شام که مسلمان نبودند، یک مشت به

ظاهر نماز می خواندند و فقط همین، مسلمان کجا؟ ارزش یک دروغ گفتن را ندارد، ارزش عمل خلاف را ندارد، ارزش عمل مقابله‌ی به مثل آن‌ها را ندارد، این مکتب، مکتب امیرالمؤمنین است، این همان چیزی است که وقتی اسم امیرالمؤمنین می‌آید اشک از چشم معاویه می‌آید، این مال این است،

اگر امیرالمؤمنین می آمد و مقابله‌ی به مثل می کرد و لشکر معاویه را شکست می داد و اقامه‌ی حکومت عدل الهی را در دمشق می کرد (با این نحوه و با این عملکرد) وقتی این قضیه به گوش معاویه و افراد دیگر می رسید می گفت او هم مثل ماست و فرقی نمی کند، حالا ما هم می آییم به حکومت می رسیم و این وری می کنیم و او می آید آن وری می کند، توجه کردید، او می آید یک جور عمل می کند و ما هم یک جور و هر دو یک مقصد داریم و هر دو برای این که حکومت کنیم قیام کردیم، من قیام کردم یک جور با مردم عمل می کنم و او هم قیام کرده یک جور دیگر عمل می کند، آن کسی که می آید امام صادق را در زندان مدینه، توجّه کنید، آن محمد و ابراهیم فرزندان عبدالله محض که می آیند حکومت کنند و حکومت را از دست خلفای عباسی و منصور دوانیقی بگیرند و برای رسیدن به حکومت امام صادق را تهدید به قتل می کنند و یک شب در طویله‌ی زندان مدینه حبس می کنند، می دانید چه بر سر ائمه‌ی ما آوردند؟ چه کسانی؟ فرزندان ائمه، این افراد که می آیند امام صادق را در طویله‌ی زندان مدینه حبس می کنند و تهدید می کنند که تا فردا صبح اگر بیعت نکنی گردنت را قطع می کنیم! این حکومت، حکومت عدل الهی است؟ ها؟ حالا می خواهد طرفش هر که باشد، منصور باشد یا معاویه باشد یا ابن ملجم باشد چه فرقی دارد؟ دیگر این عدل الهی نیست، حکومت، حکومت شیطان است، می خواهد بر حکومت سوار شود و حالا طرفش اتفاقاً منصور دوانیقی درآمده، اگر طرف همین منصور دوانیقی امام صادق بود، او را هم به قتل می رساند، مگر به قتل نرسانند، مگر موسی بن جعفر را به قتل نرسانند؟ چه کسی موسی بن جعفر را به قتل رساند؟ همین برادرزاده‌ی موسی بن جعفر، محمد بن اسماعیل، نوه‌ی امام صادق، ایشان علّت به قتل رسیدن و این جریاناتی که برای موسی بن جعفر اتفاق افتاده، همین ایشان بود، قضایای بنی الحسن که واقعاً تاریخ بنی الحسن را سیاه کردند و کسی کم از این مطالب به مردم می گوید، این‌ها را بروید بخوانید تا بدانید که بر سر ائمه‌ی ما چه آوردند؟ امام صادق را در زندان مدینه حبس می کنند که یا با ما بیعت کن یا فردا به قتل می رسانیم، این هم شد حکومت؟ این با معاویه و یزید چه فرقی کرد؟ حالا زورت نرسید، صبح می خواستند امام را به قتل برسانند که منصور آمد و بر مدینه غلبه کرد و امام صادق را منصور از زندان درآورد، یعنی خلیفه‌ی عباسی آمد و امام را از زندان درآورد، می خواستند بکشند، این ننگ را باید به کجا برد؟ واقعاً این ائمه ما مظلوم بودند، این ائمه‌ی ما از هر دو طرف می خوردند، هم از آن طرف و هم از این طرف، آن‌ها می آیند و می گویند این هم خودتان، این هم اهل بیت و فامیل خودتان، شما که ادعای ذراری رسول الله را دارید، شما که ادعای غصب خلافت اجدادتان را دارید ببینید با خودتان چه

می کنید؟ واقعاً این ائمه در وضعیت عجیبی بودند،

مظلومیت امام رضا علیه السلام مگر کم چیزی بود؟ برادران و عموهای امام رضا آمدند امام رضا را به محکمه‌ی خلفای عباسی بردند که این آمده سند جلع کرده است! ایا این آمده وصیت نامه‌ی پدر جعل کرده

است! این آمده بر پدرش تهمت زده است نعوذ باللّه، عجیب است این مسأله! آن قدر مسأله وقیح و قبیح بود که آن قاضی مدینه رومی کند به آنها و می گوید خجالت نمی کشید؟ از چنین مردی چنین کارهایی برمی آید؟ که برمی دارد و آنها را بیرون می کند، می گوید بلند شوید و بروید گم بشوید! این بلند میشود بیاید سند جعل کند، آیابه قیافه این می آید که سند و وصیت جعل کند؟ بعد عیال موسی بن جعفر می آید در محکمه شهادت می دهد که این وصیت نامه در کنار او امضاء شده و به امضای خود موسی بن جعفر بوده. می گویند بفرمایید،

ما همین طور یک امام رضایی می شنویم و یک امام صادقی می شنویم و یک موسی بن جعفری می شنویم و یک امام حسن عسکری می شنویم، اما این که چه اوضاعی بوده؟ اینها همه بوده و خدا هم با کسی شوخی ندارد، حالا پسر امام هستی باش، خلاف کنی به خلاف می روی، ما ملائکه را نمی فرستیم که محافظت کنند حالا چون پسر امام هستی، راهت درست باشد به راست می روی ولو فرزند ابی بکر باشی، خلاف کنی به خلاف می روی ولو فرزند امام هادی باشی، ولو فرزند موسی بن جعفر باشی و ولو فرزند امام صادق باشی ولو فرزند امام جواد باشی، فرقی نمی کند، خلاف، خلاف است و در اینجا شوخی نیست و در اینجا روابط وجود ندارد، ضابطه در اینجا حکومت می کند و همین مسأله را ما داریم می بینیم، در طول تاریخ این مسائل را داریم مشاهده می کنیم،

امیرالمؤمنین علیه السلام برای این مسأله آمد و گفت من نهر را نمی بندم، گفت اینها آمدند کار خلاف کردند من باز می کنم، بیایید هر دوی اینها، ما اگر پیرو شدیم که شدیم و اگر نشدیم از همین جا برمی گردیم کوفه، این می شود اسوه، پس باید به چه کسی نگاه کرد؟ باید به این فرد نگاه کرد فقط، به رفتار این فرد باید نگاه کرد، به کردار این فرد باید نگاه کرد،

چقدر مرحوم پدر ما می فرمودند: افراد و رفقا باید نسبت به تاریخ ائمه باید اطلاع داشته باشند، تاریخ برای کیست؟ برای ما است، ما باید این تاریخ را مطالعه کنیم و این نکات را باید در آوریم، اگر این کار انجام می شد، اگر این صدق انجام می شد آیا اوضاع به همین نحو بود؟ آن صدق، آنچه را که منظور نظر الهی است، آیا ملائکه می توانند بیایند و آن حمایت معنوی و روحانی خود را نسبت به فردی انجام بدهند که در کارش به نحو دیگری عمل می کند؟ نه! ملائکه نمی آیند، آنچه که می آید غیر ملائکه هستند و راههایی که نشان می دهند راههایی است که از ناحیهی آنها نیامده، اینجا می رود، بسته می شود، دوباره از یک جای دیگر، دوباره بسته می شود، همین طوری این را باز می کند آن را می بندد، کلاف سر درگم، آقا جان دیگر تمام کن، صدق را بیاور بگذار جلو و صفا را بیاور بگذار جلو، آن وقت

امداد اهل معنا و ملائکه را خواهیم دید، که چطور آنها می آیند و امداد می کنند و راه را باز می کنند و مسیر را روشن می کنند و به همان کیفیتی که مورد نظر خداست راه را می برند و دیگر هم این مطالب نیست.

راجع به این قضیه در جلسات قبل خدمت رفقا عرض شد که راه این است که انسان قلبش را فارغ کند و وقتی این نکات از بین رفت انسان دیگر از تشابه نفسی بیرون می آید، تبدیل می شود به محکم نفسی، نفس او

دارای احکام می‌شود، مطلبی که به ذهن او می‌رسد بدون احتیاج به تأمل، دیگر آن مطلب
مطلب روحانی است و مطلب عقلانی است، اقدامی که در پی آن خطورات و تصورات برای او
پیدامی‌شود همه‌ی این اقدام‌ها اقدام‌های الهی است و عمل دیگر عمل الهی است و دیگر در آنجا
نیازی به فکر کردن و چرتکه انداختن و کم و زیاد کردن ندارد، فکر شیطانی دیگر برای او نمی‌آید تا
اینکه او آن‌ها را کنار بزند، الآن نه، الآن برای ما می‌آید، فکر می‌آید، خاطره می‌آید و تصوّر می‌آید،
منتهی ما با تغییرات و تحولات و فکر کردن می‌آییم به مقدار استعداد خودمان و به مقدار ظرفیت خودمان
و به مقدار ارتکازات خودمان آن جنبه‌ی رحمانی را غلبه می‌دهیم و جنبه‌ی عقلایی را غلبه می‌دهیم و
جنبه‌ی نورانی را غلبه می‌دهیم و آن فکر شیطان را کنار می‌زنیم و اقدام را نسبت به آن انجام نمی‌دهیم،
ولی راجع به اولیاء الهی اصلاً فکر شیطانی نمی‌آید، می‌خواهند چه را کنار بزنند و می‌خواهند با چه
مبارزه کنند؟ وقتی که نفس بشود نفس محکم، دیگر تفکرات او هم محکّمات است دیگر تشابهات
نیست، آنچه که بر خاطر او خطور می‌کند او دارای احکام است دارای اتقان است، نه اینکه اوّل بگوید
این کار را بکن و بعد بگوید نه این کار غلط است و شیطانی است و برو آن کار را بکن، نه از اوّل
غیر از آن فکر رحمانی و اندیشه‌ی الهی و ایده‌ی ربّانی الآن در او خطور نمی‌کند، تا اینکه بخواهد او را
تغییر بدهد، این مرتبه، مرتبه‌ی است که مقام مخلصین است، راجع به این مطالب صحبت شد و مسائل
تا حدودی برای رفقا بیان شد، البتّه مطالب دیگری هست در این زمینه که ان شاء الله آن‌ها را شاید در
همان نوشته جات اضافه بر آن بیاوریم.

امام صادق علیه السلام بعد از این کلام عنوان می‌فرمایند که «وَأَمَّا ثَلَاثَةٌ الَّتِي فِي رِيَاضَةِ النَّفْسِ»
در آن عبارت گذشته اگر نظر رفقا باشد که ان شاء الله هست، چون قرار بر این بوده که هر دو هفته‌ای
یک مرتبه رفقا این فقرات عنوان بصری را مطالعه کنند ان شاء الله که می‌کنند و اگر هم نکردند بگویند
می‌کنیم که ادامه بدهیم این قضیه را که فوت نشود که ضرر می‌کنیم، من خودم الآن آن نوشته‌ی مرحوم
آقا را دارم نوشته‌ی خطّی که ایشان در سنّ حدود بیست و پنج شش سالگی که به نجف مشرف شده
بودند برای تحصیل، این روایت عنوان بصری را روی کاغذ نوشته بودند و گذاشته بودند توی یک
نایلون، الآن هست این که بسیار زیبا و بسیار قشنگ، خطّ ایشان هم بسیار زیبا بود و مخصوصاً خطّ
نسخشان که خیلی زیبا بود و این را در جیبشان گذاشته بودند و به من فرمودند من در تمام مدّت هفت
سالی که در نجف بودم این از جیب من درنیامد و دائماً این در جیب من بود و من خودم هفته‌ای یک
بار این را نگاه می‌کردم، حتّی فرمودند گاهی از اوقات که من می‌رفتم برای درس مرحوم آقای خوبی

و شاهرودی و حلّی و این‌ها، می‌دیدم که یک ربع این الآن بین دو درس فاصله است همان کنار صحن می‌نشستم در همان حجرات و در آن دهلیزهایی که کنار صحن است این عنوان بصری را در می‌آوردم و شروع می‌کردم به نگاه کردن که این یک ربعم تلف نشود، فرض کن که صد بار خوانده‌اند ولی باز می‌گفتند من این را نگاه می‌کردم و با یک نشاطی سر درس حاضر می‌شدم و با یک روحیه‌ای سر درس

حاضر می‌شدم، کلمات امام علیه السلام این طوری است، در انسان این تحولات را ایجاد می‌کند و نفس دائماً احتیاج به تذکر دارد، نه اینکه یک بار در کتاب روح مجرد خواندیم و تمام شد، نه! نگوئید در ذهنمان است بروید چشمتان را هم بیندازید این اثر دیگری دارد، نگوئید! بله بنده هم الآن کل روایت را از حفظ هستم خب فایده‌ای ندارد، رفتن و چشم انداختن و عین عبارت را دیدن، خواندن قرآن، چرا می‌گویند انسان باید از رو بخواند؟

اگر شما یک سوره را بخوانید همین طور فرض کنید که سوره‌ی والفجر و حدید را بخوانید، آن اثری را که قرآن را باز کنید و چشم بیندازید و از روی خطوط قرآن بخوانید آن اثر را ندارد، این اثر اثرش بیشتر است، همان طوری که خود آن معانی، خود آن معانی در تأثیرات دارای یک تأثیرات روحانی بر نفس هستند و وجود آن‌ها زایل‌کننده‌ی ظلمت و کدورت و شبهه است، خود الفاظ ظاهر قرآن نیز دارای یک نورانیت خاص و یک تأثیر خاص هستند، که تا شخص چشمش را نیندازد آن تأثیر در نفس او وارد نمی‌شود،

اینکه بزرگان می‌فرمودند انسان روزی یک حزب قرآن بخواند این نیست که از حفظ بخواند، خب یک زمانی است که انسان قرآن همراه ندارد و از حفظ می‌خواند و اشکالی ندارد، ولی وقتی که انسان قرآن همراه دارد باید از روی قرآن بخواند، این مسأله باید مورد توجه قرار بگیرد،

امام صادق علیه‌السلام در عرض عنوان فرمودند که سه چیز در ریاضت نفس است «وثلاثة فی اللحم وثلاثة فی العلم»، سه مسأله راجع به ریاضت نفس باید مطرح شود، سه مسأله راجع به حلم و بردباری در ارتباطات که بسیار مسائل مهمی است و سه مطلب که فوق العاده خطیر است در مسائل معرفتی و مسائل علم، این نه مطلب مطلب است، از امروز شروع می‌کنیم به حول و قوه‌ی الهی در مسأله‌ی ریاضت نفس.

حضرت می‌فرمایند «وأما الثلاثة التي فی ریاضة النفس»، آن سه چیزی که در ریاضت نفس است مسأله مربوط به اکل است، «فإياك أن تأكل ما لا تشتهي» اولین چیز این است که تا اشتهای به چیزی نداری غذا نخوری، راجع به این مطلب دیگر مسائل زیاد است و ان شاء الله کم کم در جلسات دیگر ما به این مسأله خواهیم پرداخت و به همان جایی که رفقا را وعده می‌دادیم خواهیم رسید، خب آخر ما در جلسات که بودیم رفقا می‌گفتند ما کم خوردیم و زیاد خوردیم، می‌گفتم هر چه می‌خواهید بخورید فعلاً جلسات عنوان هنوز به مسأله‌ی خوردن نرسیده و آن‌ها هم می‌گفتند ان شاء الله که این چند سالی به تأخیر بیفتد تا اینکه ما ببینیم تکلیفمان چیست؟ چون در این روایت داریم: «فثلث للطعام

فثلت للشراب»، یکی هم برای تنفس، معده را باید انسان به سه قسم تقسیم کند: یک قسمت را برای غذا و یک قسمت برای آب و یک قسمت را هم بگذارد انسان تا اینکه غذا در آن بچرخد، آخر اگر انسان تا اینجا بخورد غذا چگونه می خواهد بچرخد و شیرهی معده می خواهد اینها را هضم کند و اینها؟ حالا دیگر فعلاً رسیدیم دیگر مفری نیست و فرار دیگر نمی شود کرد، ان شاء الله که راجع به این مطالب خدمت رفقا مسائلی را عرض خواهیم کرد،

آیه‌ی شریفه آیه‌ای است در قرآن که راجع به این مسأله و همین‌طور راجع به مسائل دیگر در این جا مطالبی دارد، آن آیه این است که: **يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَ كُلُوا وَ اشْرَبُوا وَ لَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ** الأعراف، ۳۱ **قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَ الطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ** الأعراف، ۳۲ ای بنی آدم زینت خود را در مسجد نگه‌دارید و بیاشامید و بخورید و اسراف نکنید که خداوند اسراف‌کنندگان را خوش ندارد و کیست که طیبات را از مردم از مؤمنین دریغ کرده است؟ این طیبات رزق برای افرادی است که ایمان آورده‌اند و این مطلب فقط در روز قیامت مخصوص مؤمنین است و کفار را از آن نصیبی نیست،

خب این آیه در آن مطالبی است گرچه امام علیه السلام در این فقره به مسائل اکل پرداختند و کیفیت خوردن و آشامیدن را حضرت در اینجا بیان کرده‌اند، ولیکن با استمداد از این آیه‌ی شریفه و مسائلی که در حول و حوش این قضیه قرار دارد، ما به حول و قوه‌ی الهی یک مقداری مطلب را توسعه می‌دهیم و به غیر از خوردن و این‌ها هم، مسائلی را گسترش می‌دهیم و مطرح می‌کنیم، آنچه که باید مورد توجه قرار بگیرد قبل از پرداختن به این آیه این است که اصلاً خوردن برای چیست؟ آیا ما در این دنیا آمده‌ایم که غذا بخوریم مانند چهار پایان یا اینکه مسأله، مسأله‌ی دیگری است؟ آمدن در این دنیا به چه جهتی است؟ و علت برای این فراز و نشیب‌ها و این دم و دستگاهی که خداوند برای خلقت انسان به وجود آورده است و آن متنی را که برسر ملائکه می‌گذارد که **إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً** البقرة، ۳۰ این‌ها فقط برای سبب و پرتقال خوردن است و برای این است که انسان صبح و ظهر و شام از انواع غذاها ولو حلال، نمی‌گوییم حرام، آیا پر کردن است و این لذت را که لذت نفسانی است انسان از او متمتع و بهره‌مند بشود؟ یا اینکه مطلب بالاتر از این است؟

روشن است قضیه، مسأله واضح است که مسأله، چیز دیگری است و غذا و مأكولات برای بقاء و استمرار حیات است و حیات برای رسیدن به کمال است، پس بنابر این مأكولات و مشروبات برای این است که انسان به مرتبه‌ی کمال برسد، اگر این مسأله خود به عنوان یک اصل قرار گرفت طبعاً نقض غرض خواهد شد، یعنی اگر انسان هدف خودش را التذاذ از غذاها و خوردنی‌ها و نوشیدنی‌ها قرار بدهد، فکرش را بدنبال این مسأله ببرد، نیت و هدفش را به دنبال این ببرد، خب با بقیه‌ی انعام و چهارپایان تفاوتی نخواهد داشت، این مسأله روشن است که مسأله نفسانی است و بلکه مسأله‌ی بسیار مهمی است، از نقطه‌ی نظر التذاذ نفسانی مسأله مهمی است و نفس هم تا از یک مطلبی التذاذ نداشته‌باشد به سمت او نمی‌رود.

شما اگر از یک غذایی بدتان بیاید نمی‌خورید و اگر از یک کاری بدتان بیاید نمی‌کنید و اگر از یک لباسی بدتان بیاید نمی‌پوشید و اگر از یک راهی بدتان بیاید در آن راه قدم نمی‌گذارید و اگر از یک رایحه‌ای خوشتان نیاید طبعاً آن رایحه را به مشامتان نمی‌رسانید، این یک مسأله‌ی التذاذ نفسانی است که در این قضیه هم وجود دارد و در مسأله‌ی نفس وجود دارد و در مسأله‌ی غذا این مطلب هست،
لذا امام صادق علیه‌السلام

می آیند در همین جا، مطلب را از التذاذ نفسانی بیرون می آورند و به آن یک جنبه‌ی عقلانی و منطقی می دهند، که انسانی که می خواهد به راه خدا برود و انسانی که می خواهد رشد کند و انسانی که به سوی تعالی می خواهد حرکت کند با این کیفیت منافات دارد، اشکال ندارد، شرعاً اشکال ندارد و روز قیامت هم خدا پدرمان را در نمی آورد، که چرا زیاد خوردید؟ نه! از کیسه‌ی ما رفته، اگر از راه حلال باشد و از راه غش در معامله و دزدی نباشد، از راه خدعه نباشد، روز قیامت به ما چوب نمی زنند، آدم آنقدر بخورد که بی حال شود و بیفتد، فقط می گویند که عمرت را در این مسائل تلف کردی و نتیجه‌ای نبردی، غیر از آن صرف مال و بدست آوردن این متاع‌ها از راه حرام و خلاف رضای الهی و تجمع و احتکار و کلاه گذاشتن سر افراد و افراد بدانند که فردا این جنس ارزان می شود فوراً بیایند این جنس را بفروشند و فردا دودش در چشم دیگری برود و از این مسائل و بعد با بهانه‌های شرعی خب چه اشکال دارد و دیروز این طور نبود و هفته‌ی پیش نبود، این‌ها درست است سر افراد کلاه گذاشته می شود ولی سر این دو ملکی که اینجا نشسته‌اند کلاه نمی رود،

اینها خیلی قشنگ چنان در پرونده نه اینکه بنویسند که شما روز قیامت پاکشان کنی، این‌ها از این مهرهایی هست که می زنند و برجسته می شود، این‌ها پرونده را اصلاً جوری می کنند که کاغذ می شود مهر، کاغذ خودش می شود مهر و امضاء و شهادت و این قدر هم این کاغذها محکم است که هر چه فشار دهی نمی توانی آن را پاره کنی و گم کنی و بیندازی کنار و پرونده را قایم کنی و از این مطالب و این چیزها، نخیر آن‌ها کارشان خیلی دقیق و محکم و بدون اینکه خدشه درش بشود قضیه را همان طوری که خدمت رفقا عرض کردم صاف می آورند می گذارند جلویت، یعنی شما را در آن لحظه قرار می دهند، عکس هم به شما نشان نمی دهند و فیلمش را هم به شما نشان نمی دهند و پرونده‌ای هم در کار نیست، این حرف‌ها هیچ نیست، «فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ الْإِنْشِقَاقَ، ۷»، در روز قیامت نه اینکه مقصود پرونده است و بیاید و دو بال بزند، نه، یعنی آن جنبه‌ی وجودی که در این دنیا با همان جنبه‌ی وجودی به این اعمال و رفتار اقدام کردی، همان حال دنیا را می آورند و تو را در آن حال قرار می دهند، یعنی چه؟ یعنی در روز قیامت همین مجلسی که الآن ما داریم در ساعت یازده و نیم، همین مجلس را در روز قیامت ما را در این مجلس می نشانند آن وقت چه چیز را می خواهیم انکار کنیم؟ ما نشستیم، این را هم می توانیم انکار کنیم؟ من شما را می بینم و شما هم من را می بینید، این جای انکار است؟ روز قیامت همین مجلس در روز جمعه بیست و نهم رجب سنه‌ی هزار و چهارصد و بیست و نه هجری قمریه در بلده‌ی مقدس قم، حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها، خداوند توفیق داده در

امروز این جلسه برقرار شود، همین مطلب را همین جلسه را در روز قیامت می آورند، این معنای **فَأَمَّا** **مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ** کسانی که رفته اند به جای اینگونه جلسات، رفتند در جلسات دیگر شرکت می کنند، جلسه ی غیبت و جلسه ی تهمت و جلسه ی لهُو و لعب و جلسه ی دو بهم زنی و جلسات و ارتباطات دیگر، همین روز جمعه بیست و نهم رجب در همین ساعت را در روز قیامت می آورند و آن وقت دیگر جای انکار نیست، کار ملائکه این است نه زیرا کس برمی دارند نه فتوکپی می کنند و نه اینکه می آیند دست نویس و خط نویس و این چیزها

برمی‌دارند، نه! ملائکه کاری که می‌کنند همان جنبه‌ی وجودی و همان کیفیت تکوینی و واقعی را در وجود خودشان این دوتا ملک نگه می‌دارند،

بینید خدا چه قدرتی به این‌ها داده است، ملک راست و ملک چپ، البته کلّ ملائکه، در یک مجموعه‌ی واحد همه چیز قرار دارد، ملائکه آنچنان سعه‌ی وجودی دارند که این جلسه را با همین کیفیت در وجود خودشان نگه می‌دارند و می‌آید و می‌آید تا اینکه شخص فوت می‌کند، می‌رود حساب و کتاب و نکیر و منکر و بعد هم عالم برزخ و حساب و کتاب و روز قیامت همین جلسه می‌گویند بفرمایید آمدیم تقدیم کردیم، انسان خودش را در این جلسه می‌بیند، حالا چه باید کرد؟ پس به فکر بیفتیم و متوجّه باشیم که چه عاقبتی در پیش داریم و چه موقعیتی،

امام صادق علیه السلام می‌فرمایند که مطلب از این قرار است، در این دنیا برای چه آمدی؟ آمدی مانند حیوانات در این چند روز سیر کنی یا آمدی این غذا را برای رشد و تعالی و برای رسیدن به کمال و فعلیت استعدادات و رسیدن به آن مقام خلیفه اللّهی که جمع بین همه‌ی اسماء و صفات کلیه‌ی الهیه است، در این لفظ کلیه خیلی دقّت کنید، برای رسیدن به آن‌ها در این دنیا آمدی، کدام یک از این دو؟ حالا ما می‌آییم هر کدام به حساب خودمان برای توجیه چه می‌کنیم؟ یک چیز می‌گوییم، می‌خواهیم بخوریم رویمان نمی‌شود، می‌گوییم آقا! آن کسی که از ویتامین و نمی‌دانم معدنیات و آن خصوصیات سر و کار دارد می‌گوید آقا بنده کلسیم بدنم کم شده آن ماست و کذا را بدهید و چیزهای دیگر را بدهید، یا مثلاً فرض کنید که آن ویتامین در اینجا مثلاً آهن در اینجا کم شده از آن آلو و آن چیزهایی که آهن دارد بدهید، یا فرض کنید پروتئین کم شده از آن کباب و این چیزها بده، خب بقیه هم کم دارند و فقط تو که کم نداری، خلاصه اینکه تمام سفره را جمع می‌کند به عنوان اینکه این ویتامین دارد و آن پروتئینش کم است و آن کلسیمش کم است و همه‌ی این مسائل! برای چی؟ برای اینکه شکم پر شود، ما که این چیزها را بلد نیستیم از راه دیگر وارد می‌شویم، می‌گوییم این مستحب است، می‌رویم روایات را می‌بینیم، آن چیزهایی که مستحب است را جمع می‌کنیم و می‌گوییم خوردن کدو مستحب است و بادمجان مستحب است، چیزهای دیگر را در می‌آوریم، بابا می‌خواهی بخوری بخور، چرا به حساب امام صادق و امام رضا و مستحب می‌گذاری؟

اینجا یک قضیه‌ای یاد آمد یکی از رفقا نمی‌دانم الان در این مجلس حضور دارند یا نه، یکی از اطباء احتمالاً هستند برای من نقل می‌کرد که در جایی بود و مشغول طبابت و این‌ها بود در یکی از شهرستان‌ها، بعد یک بنده‌ی خدایی و یک شخصی بیش از این توضیح ندهیم شاید هر که عکس را

ببیند بشناسد، چون از عکس پیدا است که اهل این مستحبات خیلی ایشان تشریف دارند، خلاصه ایشان هم هوس کرده بودند بادمجان بخورند، تا آنجایی که در یاد من هست که یک مقداری خورده بودند و یک مقداری بالآخره مستحب را زیاد باید انجام داد، حالا بادمجان یکی اش مستحب است و ایشان یک دیگش را خورده بودند، که خب بیشتر به این

استحباب برسند، بعد هم معده از کار افتاده بود و دل درد و فرستاده بودند دنبال که بروید به منزل، خب نمی شود که بعضی ها بیایند مطب، آمدن بعضی ها به مطب خلاف است و نمی شود و باید شئونات محفوظ باشد،

یک مسأله ای دوباره یادم آمد، چند روز پیش یکی از دوستانمان، همان طبیب چشم مرحوم آقا که از دوستان بسیار نزدیک و صمیمی ماست، آمده بود طهران و من یک چند ساعتی با ایشان ملاقات داشتم، در بین صحبت ها این حکایت این قضیه مطرح شد راجع به مرحوم آقا، رو کردم به ایشان و گفتم که یادتان می آید یک شب با مرحوم آقا در همین جا بودیم، آمده بودیم برای منزل ایشان، ایشان برای تشکر به اتفاق ایشان رفتیم در منزل و شب بارانی بود و خیلی باران می آمد و نشسته بودیم در آن کنار، ایشان این قضیه را مطرح کرد راجع به مسائل و اشخاص و تجربیات مختلف، خب طبعاً کسی که طبیب شاید بی نظیر باشد الآن در دنیا و می گفت که طبعاً افراد زیادی به ایشان مراجعه می کردند، الآن هم همین طور است منتهی ایشان دیگر اینجا نیستند و جای دیگری هستند

می گفت یک دفعه به من گفتند که فلان آقا اسمش را نبردند و نه مرحوم آقا سؤال کردند و نه من، ولی خودم یک حدس هایی می زدم، فلان شخص آمده از یک جا و گفته اند که شما بروید برای معاینه ی چشم ایشان، گفتم که بلندشود و بیاید اینجا، مطب داریم و بیمارستان هست، گفتند نه! آقا این حرف ها چیست می زنی؟ مگر سرت به تنت زیادی کرده است؟ بالآخره هر سخن جایی دارد، هر سخن جایی و هر نکته مکانی دارد، آدم باید عاقل باشد! مسائل دستش باشد! خلاصه این هم یک فردی است که زیر بار این مطالب نمی رفت و نمی رود و بالآخره مخالفت کرد و گفتند آقا این قضیه مشکل پیدا می شود و به این راحتی مسأله نیست و ما را مجبور کردند که مریض ها را رها کنیم در وقتی که در بخش از مریض غلغله بود و از تمام اطراف ایران برای معالجه ی چشم به آن بخش مراجعه کرده بودند و من با انبوهی از مریض ها این مطب را و آن محل را ترک کردم به اتفاق دو نفر آمدیم برای منزل آن شخص که از یک شهرستان آمده بود در طهران، ما رفتیم در آنجا نشستیم هر چه نشستیم بعد از ظهر ساعت پنج بود، هر چه نشستیم ایشان نیامد ایشان نقل می کرد و می گفت یک ساعت و نیم تمام در آنجا نشستم و کسی نیامد و به ما گفته بودند که شما سر ساعت پنج باید در آنجا حضور داشته باشی، هر چه گفتیم آقا ما مریض داریم و افرادی آمدند از زاهدان و تبریز آمدند در آنجا و ما باید برویم این بیچاره ها را ببینیم، خیلی از آن ها از مستمندان و ضعفاء هستند، می گفتند آقا یعنی چه؟ بنشینید و چایی بخورید دیگر، چایی می آوردند، ایشان می گفت بعد از یک ساعت و نیم گفتیم چه شد؟ گفتند که از خواب بیدار

شدند و الآن حمام رفتند، نیم ساعت هم حمام طول کشید، قسم خورد که دو ساعت تمام من نشستم و ساعت هفت ایشان تشریف آوردند، می گفت ما معاینه را کردیم و مختصر معاینه ای بود و مسأله ای هم نبود و آمدیم بیرون بعد ایشان در همان مجلس همان شبی که ما با مرحوم آقا رفتیم ایشان گفت این یک قضیه که من از نظایر شما دیدم رو کرد به مرحوم آقا گفت یک قضیه هم از شما دیدم، وقتی که
مرحوم پدر

ما از مشهد آمدند طهران برای چشم من پیش ایشان و در خدمت ایشان بودم، مبتلا به ناراحتی دکورمان پارگی پرده‌ی شبکیه داشتند و قرار بود بروند پیش ایشان، ما صبح به اتفاق یکی از رفقا حرکت کردیم رفتیم در بیمارستان لبافی نژاد در تهران و آنجا کنار ایستادیم، آن شخص رو کرد به من و گفت ایشان سرش شلوغ است من زودتر می‌روم و اطلاع می‌دهم به آن شخص که آقا از مشهد آمدند تا اینکه مشخص شود برایشان و وضع هم وضع بحرانی و خطرناک بود، یعنی هر آن احتمال داشت که اضافه‌ی بر آن دو قسمت بالای شبکیه که افتاده قسمت پایین هم جدا شود و خیلی مسأله خطیر می‌شد و مسأله، مسأله‌ی آب مروارید و قرمزی چشم و این‌ها نبود، مسأله، مسأله‌ی خطرناکی بود، خود دکتر سجادی به من گفت که مسأله‌ی پدر شما خیلی احتمال ریسکش بالا بود و با احتمال ریسک بالا ما چشم ایشان را عمل کردیم،

ایشان گفت من این کار را می‌کنم، پیاده شد همان شخص و رفت در بیمارستان که خبر بدهد، ایشان مطلع شدند که او زود رفته گفتند ایشان برای چه رفت؟ رو کردند به من، ما هم به پته پته افتادیم گاهی اوقات اتفاق می‌افتاد که ما به پته پته بیفتیم، گفتم ایشان رفت اطلاع بدهد، فرمودند همین الان در را بازکن و بدو و به ایشان بگو با یک لحنی که عجیب بود بدو ایشان را برگردان و بگو اگر بخواهند اطلاع بدهند الان من تاکسی می‌گیرم و برمی‌گردم منزل، تاکسی می‌گیرم و برمی‌گردم منزل و با این ماشین نمی‌آیم، این روش اولیای الهی است، این جور، بیخود افراد به سمت کسی نمی‌روند، مردم می‌فهمند و عقل دارند، من زود آمدم و رفتم وسط بیمارستان گریبانش را گرفتم و گفتم برگرد که کار خطرناک است و بیا که پدرمان می‌خواهد تاکسی بگیرد و برگردد منزل، خلاصه برگشتیم و پیاده شدیم مثل سایر افراد دیگر رفتیم، عادی حرکت کردیم رفتیم. سه نفری رفتیم در آنجا وارد آن بخش شدیم دیدیم اصلاً از پله‌ها بالا نمی‌شود رفت، آنقدر افراد به آنجا مراجعه کرده‌اند و بنده‌های خدا افراد فقیر و غیر فقیر همه آمدند در آنجا و بالآخره راهی باز کردیم و ایشان روی پله نشست و ایشان فرمودند تا خود آن‌ها به سراغ ما نیامدند شما به آنها اطلاع ندهید، چون این‌ها حق تقدّم دارند، تمام این افرادی که تا توی راه پله هم افراد امتداد داشتند، دیگر ما آمدیم به زور در قسمت گوشه یک صندلی پیدا کردیم که وقتی ایشان می‌نشستند از انظار مخفی می‌شدند، چون ساختمان یک ساختمانی بود که یک حالتی داشت، زاویه‌اش از دید مخفی بود، ایشان نشستند در آنجا و ما هم در کنارشان، یک ساعت و سه ربع یعنی دو ساعت ربع کم، به همان مقداری که این دکتر معطل آن آقا شده بود،

ما معطل آقای دکتر شدیم و حق هم نداریم اطلاع بدهیم، کلاه پس معرکه است و قضیه خیلی

خطیر است، در این موقع معاون ایشان که بسیار مرد محترم و وارد و آن دکتر شهریاری که در همان قسمت سیستان هستند و بسیار پزشک متعهد و متخصص هستند و بسیار متدین است ایشان و تخصصش هم تخصص بالایی است و من از خود دکتر سجّادی شنیدم که ایشان گفتند که الآن در ایران یک نفر مثل او نمی تواند عمل کند، مطلب مطلب ایشان است در قسمت شبکه، ایشان از اتاق آمد برود در اتاق دیگر، از آن اتاقی که اتاق معاینه و

خود دکتر بود آمد و رفت برود یک‌اتاق‌دیگر، من در قسمت زاویه‌ای بودم که قابل رؤیت بودم یک دفعه ایشان چشمش به من افتاد یک مقدار به ما نگاه کرد و گفت شما؟ گفتم که من طهران هستم و والدان را آوردیم که ایشان علامه‌ی طهران است و چشمشان ناراحت است، آمد آن طرف که ایشان را ببیند که آن زاویه، زاویه دید مشخص بشود، گفت ایشان همان کسی است که وقت داشتند؟ گفتم بله! رو کرد به من گفت چه مدت است شما اینجا هستید؟ سرم را پایین انداختم و هیچ نگفتم، خب ناراحت می‌شود گفتم مدتی است که هستیم، گفت من می‌خواهم بدانم گفتم یک دو ساعت ربع کم است، گفت شما دو ساعت ربع کم است که اینجا هستید و به ما اطلاع ندادید، گفتم خود ایشان خواستند، این همین‌طور نشست و به ما نگاه کرد، خیلی برایش عجیب بود این قضیه که یک شخصی محترم مثل چنین کسی، دو ساعت و ربع کم نشسته و می‌گوید تا تمام این‌ها نرفته‌اند اطلاع ندهید، رفت تو و خود دکتر سجّادی آمد بیرون و آمد گفت سلام علیکم، چرا این کار کردید؟ و گفت آخر این چه وضعی است و شما چرا این کار را کردید، آخر این چه وضع است؟ گفتم آقا خود ایشان می‌گویند تا این افراد اینجا هستند ما نمی‌رویم، من اشک‌های این دکتر را می‌دیدم که همین‌طور از چشمش دارد می‌آید، رفت در اتاقش مرحوم آقا را صدا کردند و گفتند که بروید وقت شما است، رفتند و گفتند معاینه کنیم.

این قضیه را من به ایشان چند روز پیش گفتم، گفتم یادت می‌آید آن شب این مسأله مطرح بود؟ گفت بله بله یادم آمد و سایر افراد دیگری بودند، گفتم این است فرق بین عالم الهی و افرادی که فقط یک سواد ظاهر و یک فرمول را یاد گرفته‌اند، این فرق است. آن چه نحوه می‌کند و این چه نحوه می‌کند، یک قضیه‌ی دیگر هم الآن یادم آمد این را بگویم و دیگر قضیه را تمام کنیم، این را هم حیفم می‌آید نگویم، این را هم رفقا بدانند و سیره‌ی اولیاء را بدانند به چه نحو است،

مرحوم آقا در مشهد که بودند در همین دو سه سال اخیر ایشان مبتلا به ناراحتی قلبی شدند، همین آنریسم قلبی آثورت، البته تشخیص ندادند قضیه را و بعد به واسطه‌ی ام آر آی که کردند در طهران آن موقع مشخص شد، یکی از اطباء بسیار مجرب و شاید اولین پزشک در قلب در مشهد نمی‌دانم الآن دیگر اطلاعی ندارم چون دیگر شاید حدود پانزده و شانزده سال است که ما دیگر در قم مشرف هستیم، در آن زمان شاید رتبه‌ی اوّل را داشت آن طبیب، بسیار طیب حاذقی بود و گاه گاهی به منزل می‌آمد، با اینکه طبیب اصلی ایشان او نبود، و طبیب دیگری بود و لکن او هم به واسطه‌ی همان اخلاق ایشان در همان بیمارستان شیفته شده بود و با توجه به اینکه وضعیتش خاصه یک وضعیتی نبود که

خیلی با این گونه اصناف از افراد ارتباط داشته باشد، ولی خب بالآخره شخصیت ایشان یک شخصیتی بود که همه را می‌گرفت و همه را جذب می‌کرد و همه را در تحت تأثیر قرار می‌داد به هر شکلی و به هر نوعی و به هر صنفی، ایشان آمده بود برای دیدن مرحوم آقا و آن طرف دیوار نشسته بود و تکیه داده بود و مرحوم آقا هم این طرف نشسته بودند، در همان وسط حسینیه‌ی بالا که خیلی از رفقا شاید دیده‌اند آن مکان را، در ضمن گوشی‌اش را هم کنار گذاشته بود که دیده نشود یک نیم

ساعتی گذشت از حال و احوال پرسى و اين طرف و آن طرف، صحبت‌هاى مختلفى كرد و بعد يك مرتبه ايشان گفت من مى‌خواهم شما را معاينه كنم اجازه مى‌دهيد معاينه كنم، دستش رفت به سمت همين گوشى و فشار خونى كه گذاشته بود در اينجا كه بياورد، يك مرتبه ديدم مرحوم آقا بلند شدند از آنجاى كه نشسته بودند بلند شدند و رفتند خودشان نشستند در كنار اين طبيب، ببينيد چقدر اخلاق! او داشت مى‌آمد ديگر شايد فوقش ايشان يك تعظيمى هم مى‌كردند كه لطف كرديد تشريف آورديد، ولى نه! مى‌گويم او در يك وضعيتى كه بالاخره خدا از بواطن بهتر اطلاع دارد، ولى خب ايشان با اين موقعيت و با اين سن و با اين خصوصيات يك مرتبه بلند شدند و به نحوى بلند شدند كه طبيب به ايشان تذكرداد اين قسم بلند شدن شما، براى شما مضرّ است و رفتند و در كنار نشستند، از اين قضيه گذشت در فوت مرحوم آقا همين رومى‌كند به ساير اطباء و مى‌گويد مثل اين آقا را ديگر پيدا نخواهيد كرد، اين مال چيه؟ اين مال چيه؟ اين براى اين است كه اين اخلاق با اخلاق‌هاى ديگر فرق مى‌كند و اين رفتار با رفتارهاى ديگر فرق مى‌كند، مردم يونجه و كاه نخوردند مردم مى‌فهمند، مردم عقل دارند و مى‌فهمند، قضايا را در كنار هم قرار مى‌دهند تركيب مى‌كنند و نتيجه مى‌گيرند و مى‌فهمند هر كدام در چه وضعيتى قرار دارند؟ مى‌گويند بلند شويم ما برويم پى كارمان ديگر مثل اين آقا را پيدا نخواهيم كرد.

اين آقا خواسته بود به استحباب عمل كند، حالا برگرديم سراغ اين ور، ببينيم اين ور چه خبر است؟ خب استحباب هم هر چه بيشتر ثوابش بيشتر، خورده بود و خورده بود، بس است ديگر! بعد هم فرستادند و آن رفيق شفيق ما هم كيف به دست رفته بود كه حضرت آقا را معاينه بفرمايند، رفت ديد ايشان خوابيدند با چه وضع و حالى و قادر بر تحرك نيستند، من خيال كنم به خاطر ثقل بوده نه به خاطر اين دل درد و اين حرف‌ها، يعنى اينقدر اين سنگينى شايد بوده كه ...، بعد رو كردند به ايشان و گفتند چه چيز خورده ايد شما؟ گفتند بله ديشب البته ظاهراً شب جمعه‌اى هم بوده ما خواستيم به استحباب عمل كنيم و قدرى بادمجان خورديم، ايشان گفت بادمجان يك دانه‌اش مستحب است نه يك ديگ خوردن، بعد هم ايشان گفت ما ترسيديم همان كار دستمان بدهد، آن افرادى كه بودند گفتند آقا بفهم چه مى‌گوئى، يك احترامى و ادبى بگذار، نمى‌شود كه آدم هر حرف را هر جاى بزند، خلاصه گفتيم كه مسأله‌اى نيست و يك مقدارى دارو داديم كه مسأله حل بشود و وقتى هم حل شود دل درد هم حل مى‌شود، خلاصه آمديم بيرون از اين قضيه،

اين چيه آقا؟ بهانه‌تراشى قضيه است حالا مى‌خواهى بادمجان بخورى چرا گردن استحباب

و امام صادق می‌اندازی؟ بگو می‌خواهم این را بخورم عیب ندارد بخور و به اندازه هم بخور، خلاصه هر کدام از ما برای رسیدن به مطلوب راهی را در پیش می‌گیریم ولی همه‌ی راه‌ها به رم ختم می‌شود، همه برای این است که این معده و این جسم را پرکنیم و این صلاح و درست نیست، نه! باید انسان روشی را در پیش بگیرد در غذای خودش و در مآکل خودش و در مشرب خودش و زندگی خودش که این غذا موجب رسیدن به کمال او بشود،

مرحوم آقای حدّاد فرمودند که: غذا را به میزانی بخور که تو او را خورده باشی، اگر غذا به میزانی باشد که برای تو مفید است تو آن غذا را خورده ای و اگر بیش از آن مقدار باشد غذا تو را خواهد خورد و تو را در استخدام خود درخواهد آورد و بر تو سوار خواهد شد و تو را به هر جایی که مورد میل اوست خواهد کشاند،

البته همان طوری که عرض کردم دیگر ساعت دوازده شد و این صحبت‌های امروز به عنوان مقدمه بود برای وارد شدن در مطلب و مسأله همان طوری که عرض کردیم ان شاء الله فقط به مآکل، غذا و خوردن، منتهی نخواهد شد، بلکه سایر مسائلی که مربوط به شؤون اجتماعی انسان است در ارتباط با بروز و ظهور در اجتماع و در محیط خانواده که بی ارتباط با این مطلب هم نیست ان شاء الله به عرض رفقا خواهد رسید،

ان شاء الله امیدواریم که خداوند ما را پیرو سنن اولیاء الهی قرار دهد و از هواها ما را دور نگه دارد و حقایق را به صورت حقایق برای ما مجسم گرداند و از طرق و راه‌های محرّفه و منحرفه از راه الهی همه‌ی ما را مصون و محفوظ بدارد، سایه‌ی مبارک حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه بر سر همه‌ی ما مستدام بدارد، ما را از منتظرین واقعی آن حضرت قرار بدهد، در دنیا از زیارت و در آخرت از شفاعتش ما را محروم نفرماید.^۱

^۱ حسینی طهرانی، سید محمد محسن، متن جلسات شرح حدیث عنوان بصری، ۱ جلد، مکتب وحی - تهران - ایران، چاپ: ۱.